

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

СТАНОВИЩЕ

От проф. Божидар Бончев

Относно дисертационен труд „**Нискотемпературни медночервени глазури, получени чрез редукция и в кислородна среда**”, представен от Сенджер Саръ, за получаване на образователна и научна степен „Доктор”.

Дисертационния труд на Сенджер Саръ, е структуриран в четири глави, с обширен илюстративен материал, от общо 208 страници. Тезата която разглежда докторанта се намира в област граничеща с технологията на керамиката но контекста в която е разгледана я прави дисертационна и интересна за търсенията на художници керамици в посока да развиват експериментаторското начало в своите търсения.

Глазурните покрития са съставна част от художествената творба от керамика и са плод на развитието на хилядолетна традиция. От съвременна гледна точка тези изследвания, са начин до се разшири възможността за себеизразяване на съвременния керамик, особено на тези следващи и повлияни, от традициите на източните култури.

В първата глава на дисертацията Сенджер Саръ прави находчива връзка със символното значение на цветовете и се опитва да акцентира с проявата на червения цвят като доминантен и характеризиращ, в редица примери от историята на изобразителното изкуство. Чрез различни природни или психологични асоциации се подчертава ролята и значението на червения цвят.

Във втората глава на дисертацията е разгледана историята на възникване и развитие на медночервените глазури в Древния свят, Далечния Изток и Европа.

Проследява се китайската традиция от самото ѝ възникване и развитие. Тук са разгледани подробно фактите от възникването на тази техника в Китай, и различните периоди в които тя просъществува. Направен е анализ и класификация на различните разновидности на техниката. Разгледани са периодите на разцвет и затихване на традицията и пренасянето и в Европа.

Разгледани са детайлно особеностите при постигането на червеният цвят в глазурите, различни примери за режим на изпичане и вид на състави на глазурата.

В края на главата, с богат илюстративен материал, са представени подходящи очерци за творчеството на различни керамични работещи с посочената техника.

В трета глава са описани традиционните техники за получаване на медночервени глазури. Дадени са и различни състави на глазури за тяхното получаване. Описани са различни техники и температурни режими. В тази глава се цитира подробно изследователя на медночервените глазури Тичейн, и опита му да постигне подобен ефект при ниски температури на изпичане. Направен е подробен анализ на влиянието на различните минерали в съставите на глазурата, условията на изпичане, различните източници на гориво за пеща и другите условия за получаване на качествен цвят, видовете дефекти и причините за тях.

В четвърта глава са разгледани съвременните експериментални техники за получаване на медно-червени глазури. В тази глава кандидатът акцентира върху възможността, подобно оцветяване да се получи при изпичане в окислителни условия и по-ниски температури. Описани са технологиите, материалите и условията за постигането на това. Основният принос на изследването е че медночервено оцветяване е възможно да се получи в електронагревателни пещи с дозирано пулверизиране на редуктор, *петролеум*. Описана е технологията на експеримента и резултатите са описани подробно в таблици: Експеримент 1- а,б,в,г,д; Експеримент 2- а,б,в,г,д,е,ж,з, Експеримент-3 а,б,в,г,д,е,ж,з,и, Експеримент-4 а,б,в,г,д,е. Основната идея на проведените експерименти е да се определи оптималната температура на започване на редуцирането с внасяне на *петролеум*, времето, и количеството на агента. Обърнато е внимание на типа нагреватели които трябва да отговарят на условията за работа с редуциращи агенти.

Представен е и резултатът от търсенето на Сенджер Саръ под формата на стенна композиция и пластики с общо наименование „Анемонии”. Работите обединени под това име бяха представени в изложба в галерия на Университета по финанси.-София.

Считам че представният хабилитационен труд напълно покрива критериите за получаване на образователно-квалификационната степен „доктор”. Изследването ще бъде от интерес за студентите от специалност Керамика в НХА, в стремежа им да изследват традиционните техники и технологии и практическото им прилагане.

Публикациите по темата са направени на международен симпозиум по керамика в Анадолския Университет, през 2012г. и показват интерес и внимание от широк кръг специалисти. Изложбата и семинар, представена в галерията на Университета по финанси-София, също премина с интерес.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователно-квалификационната степен „доктор” на кандидата Сенджер Саръ.

София 20.09.2013г.

проф. Божидар Бончев